Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kahdeksas jaosto)

5 päivänä lokakuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artikla — Perusteltua epäilystä ei ole — Lentoliikenne — Asetus (EY) N:o 261/2004 — 2 artiklan l alakohta — Käsite ”peruuttaminen” — Lento, johon kuului suunnittelematon välilasku

Asiassa C-32/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Amtsgericht Dresden (Dresdenin alueellinen tuomioistuin, Saksa) on esittänyt 10.12.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 19.1.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Ute Wunderlich

vastaan

Bulgarian Air Charter Limited,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. Šváby (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Safjan ja M. Vilaras,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Bulgarian Air Charter Limited, edustajanaan P. Kauffmann, Rechtsanwalt,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas ja M.-L. Kitamura,

— Euroopan komissio, asiamiehinään W. Mölls ja K. Simonsson,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian perustellulla määräyksellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklan mukaisesti,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

määräyksen

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 (EUVL 2004, L 46, s. 1) 2 artiklan l alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Ute Wunderlich ja lentoliikenteen harjoittaja Bulgarian Air Charter Limited ja joka koskee lentoliikenteen harjoittajan kieltäytymistä suorittamasta matkustajalle korvausta siinä tilanteessa, että lentoon kuului suunnittelematon välilasku ennen lopulliseen määräpaikkaan saapumista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Asetuksen N:o 261/2004 johdanto-osan ensimmäisessä, toisessa ja neljännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Lentoliikenteen alalla toteutettavalla yhteisön toiminnalla olisi pyrittävä muun muassa varmistamaan matkustajien suojelun korkea taso. Lisäksi olisi otettava kaikilta osin huomioon kuluttajansuojelun yleiset vaatimukset.

(2) Lennolle pääsyn epääminen sekä lentojen peruuttaminen ja pitkäaikainen viivästyminen aiheuttavat matkustajille vakavia vaikeuksia ja haittoja.

– –

(4) Yhteisön olisikin tiukennettava – – suojelua koskevia vähimmäisvaatimuksia matkustajien oikeuksien parantamiseksi ja sen varmistamiseksi, että lentoliikenteen harjoittajat toimivat vapautetuilla markkinoilla yhdenmukaistetuin ehdoin.”

4 Kyseisen asetuksen 2 artiklan l alakohdan määritelmän mukaan ”peruuttamisella” tarkoitetaan ”sitä, että aikataulun mukainen lento, jolle ainakin yksi paikka oli varattu, ei toteudu”.

5 Mainitun asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos lento peruutetaan:

– –

c) matkustajalla on oikeus saada lennosta vastaavalta lentoliikenteen harjoittajalta korvaus 7 artiklan mukaisesti, paitsi jos
   i) matkustajalle on ilmoitettu peruutuksesta vähintään kaksi viikkoa ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa, tai
   ii) matkustajalle on ilmoitettu peruutuksesta vähintään seitsemän päivää ja enintään kaksi viikkoa ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa ja tarjottu uudelleenreititystä, jonka mukaan hänen olisi lähdettävä korkeintaan kaksi tuntia ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa tai hän saapuisi määräpaikkaan alle neljä tuntia aikataulun mukaista saapumisaikaa myöhemmin, tai
   iii) matkustajalle on ilmoitettu peruutuksesta alle seitsemän päivää ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa ja tarjottu uudelleenreititystä, jonka mukaan hänen olisi lähdettävä korkeintaan tuntia ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa tai hän saapuisi määräpaikkaan alle kaksi tuntia aikataulun mukaista saapumisaikaa myöhemmin.”

6 Saman asetuksen 7 artiklan 1 kohdassa säädetään, että matkustajat saavat muun muassa lennon peruuttamisen seurauksena korvauksen, jonka määrä on 250 euroa sellaisten lentojen osalta, joiden pituus on enintään 1 500 kilometriä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

7 Wunderlich varasi Bulgarian Air Charterilta lennon, jonka lähtöpaikka oli Burgas (Bulgaria) ja määräpaikka Dresden (Saksa) ja jonka aikataulun mukainen lähtöaika oli 13.9.2014 kello 11.40 ja saapumisaika samana päivänä klo 13.00.

8 Lennon suorittanut lentokone lähti matkaan aikataulun mukaisena päivänä ja kellonaikana. Se teki kuitenkin suunnittelemattoman välilaskun Prahaan (Tšekki) ja saapui lopulta Dresdeniin klo 15.20 eli 2 tuntia 20 minuuttia myöhässä.

9 Wunderlich on nostanut Amtsgericht Dresdenissä (Dresdenin alueellinen tuomioistuin) kanteen saadakseen 250 euron korvauksen, joka on asetuksen N:o 261/2004 5 ja 7 artiklan mukaan maksettava, jos lento peruutetaan.

10 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo tässä yhteydessä, että asetuksen N:o 261/2004 2 artiklan l alakohdassa tarkoitetun käsitteen ”peruuttaminen” tulkitsemiseksi on 13.10.2011 annetun tuomion Sousa Rodríguez ym. (C-83/10, EU:C:2011:652) mukaan tarkasteltava käsitettä ”reitti”, jonka unionin tuomioistuin on määritellyt merkitsevän matkaa, joka lentokoneen on tehtävä lähtölentoasemalta kohdelentoasemalle vahvistetun aikataulun mukaisesti, mikä tarkoittaa, että lentokoneen on lähdettävä liikkeelle suunnitellun reitin mukaisesti ja saavuttava kyseisen reitin mukaiseen kohteeseensa. Se katsoo tässä yhteydessä, että 19.11.2009 annetusta tuomiosta Sturgeon ym. (C-402/07 ja C-432/07, EU:C:2009:716) seuraa, että reitti on olennainen osatekijä lennossa, joka toteutetaan lentoliikenteen harjoittajan ennalta vahvistaman suunnitelman mukaisesti. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää myös, että kun otetaan huomioon ero viivästymisen ja peruuttamisen välillä, lentoa voidaan pitää peruutettuna vain, jos lentoliikenteen harjoittaja hoitaa matkustajien kuljetuksen toisella lennolla, jonka alkuperäinen lentosuunnitelma poikkeaa alkuperäisen lennon lentosuunnitelmasta. Se päättelee tästä, että reitti on lennon olennainen osatekijä.

11 Lisäksi se toteaa, että useat saksalaiset tuomioistuimet ovat 13.10.2011 annetun tuomion Sousa Rodríguez ym. (C-83/10, EU:C:2011:652) perusteella katsoneet, että lentokoneen poikkeaminen alkuperäiseltä reitiltä ja suunnittelematon välilasku merkitsevät niin ratkaisevaa muutosta alkuperäiseen reittiin, ettei suunnitellun lennon voida katsoa toteutuneen.

12 Tässä tilanteessa Amtsgericht Dresden on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko kyse asetuksen N:o 261/2004 2 artiklan l alakohdassa tarkoitetusta lennon peruuttamisesta, kun suunniteltu lento lähti aikataulun mukaisesti liikkeelle ja saapui enintään kolme tuntia viivästyneenä suunniteltuun määräpaikkaan tehtyään kuitenkin tätä ennen aikatauluun kuulumattoman välilaskun?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

13 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklassa määrätään, että jos ennakkoratkaisukysymys on samanlainen kuin kysymys, johon unionin tuomioistuin on jo antanut ratkaisun, tai jos kysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä tai jos ennakkoratkaisukysymykseen annettavasta vastauksesta ei ole perusteltua epäilystä, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää ratkaista asian perustellulla määräyksellä.

14 Nyt käsiteltävään asiaan on sovellettava tätä määräystä.

15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään pääasiallisesti sitä, onko asetuksen N:o 261/2004 2 artiklan 1 alakohtaa tulkittava siten, että lentoa, jonka lähtöpaikka ja kohde ovat lentosuunnitelman mukaiset mutta joka tekee suunnittelemattoman välilaskun, pidettävä peruutettuna.

16 Aluksi on muistutettava, että asetuksen N:o 261/2004 2 artiklan l alakohdan mukaan ”peruuttamisella” tarkoitetaan ”sitä, että aikataulun mukainen lento, jolle ainakin yksi paikka oli varattu, ei toteudu”.

17 Unionin tuomioistuin on täsmentänyt tästä, että on lähtökohtaisesti mahdollista katsoa, että kysymys on peruuttamisesta, kun alkuperäisen lennon lentosuunnitelma hylätään ja sen matkustajat siirretään niin ikään suunnitellulle toiselle lennolle; näin on riippumatta lennosta, jolle näin siirretyt matkustajat olivat tehneet varauksensa (ks. tuomio 13.10.2011, Sousa Rodríguez ym., C-83/10, EU:C:2011:652, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

18 Sen sijaan pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen lennon, jonka lähtöpaikka ja kohde ovat lentosuunnitelman mukaiset ja jonka matkustajia ei näin ollen ole siirretty toiselle lennolle sen lennon, jolle he olivat tehneet varauksensa, lentosuunnitelman hylkäämisen vuoksi, ei voida katsoa jääneen asetuksen N:o 261/2004 2 artiklan l alakohdassa tarkoitetulla tavalla toteutumatta (ks. vastaavasti tuomio 13.10.2011, Sousa Rodríguez ym., C-83/10, EU:C:2011:652, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

19 Se, että kyseiseen lentoon kuului suunnittelematon välilasku, ei saata tätä toteamusta kyseenalaiseksi, eikä mainittua lentoa näin ollen voida tästä syystä pitää peruutettuna.

20 Tässä yhteydessä on todettava olevan totta, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan reitti on olennainen osatekijä lennossa, koska lento toteutetaan lentoliikenteen harjoittajan ennalta vahvistaman suunnitelman mukaisesti (tuomio 13.10.2011, Sousa Rodríguez ym., C-83/10, EU:C:2011:652, 27 kohta).

21 Suunniteltuun kohteeseensa suunnittelemattoman välilaskun jälkeen saapuneen lennon rinnastaminen peruutettuun lentoon ja lentoliikenteen harjoittajalle tämän seurauksena asetettava velvollisuus maksaa matkustajille asetuksen N:o 261/2004 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 7 artiklassa tarkoitettu korvaus olisi kuitenkin kyseisen asetuksen tavoitteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaista.

22 Yhtäältä on riidatonta, että asetuksella N:o 261/2004 tavoiteltu päämäärä on – kuten asetuksen johdanto-osan ensimmäisestä, toisesta ja neljännestä perustelukappaleesta käy ilmi – varmistaa matkustajien ja kuluttajien suojelun korkea taso parantamalla heidän oikeuksiaan tietyissä tilanteissa, joissa aiheutuu vakavia vaikeuksia ja haittoja, sekä korjaamalla viimeksi mainitut vakiomuotoisesti ja välittömästi (tuomio 22.6.2016, Mennens, C-255/15, EU:C:2016:472, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

23 Lennon suunnittelematon välilasku ei kuitenkaan merkitse tilannetta, josta sellaisenaan aiheutuisi matkustajille samankaltaisia vakavia vaikeuksia ja haittoja kuin lennolle pääsyn epäämisestä, lennon peruuttamisesta tai sen pitkäaikaisesta viivästymisestä, joiden varalta asetuksessa N:o 261/2004, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut, säädetään korvauksesta.

24 Tällaisia vakavia vaikeuksia ja haittoja aiheutuu ainoastaan, jos kyseinen välilasku johtaa siihen, että lentokone, jolla lento suoritetaan, saapuu lopulliseen kohteeseensa vähintään kolme tuntia alkuperäisen saapumisajan jälkeen, jolloin matkustajalla on lähtökohtaisesti oikeus asetuksen N:o 261/2004 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 7 artiklassa, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut, säädettyyn korvaukseen (ks. vastaavasti tuomio 26.2.2013, Folkerts, C-11/11, EU:C:2013:106, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

25 Toisaalta lennon, joka saapuu suunnitelman mukaiseen lopulliseen kohteeseensa suunnittelemattoman välilaskun jälkeen, rinnastaminen peruutettuun lentoon johtaisi siihen, että oikeus korvaukseen tunnustettaisiin matkustajalle, joka myöhästyy välilaskun seurauksena alle kolme tuntia, kun taas muusta syystä saman verran myöhästyneellä matkustajalla ei olisi oikeutta asetuksen N:o 261/2004 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 7 artiklassa, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut, säädettyyn korvaukseen, mikä olisi yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaista.

26 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kaikkia unionin oikeuden toimia on tulkittava kaiken primaarioikeuden mukaisesti ja näin ollen myös kyseisen periaatteen mukaisesti, joka edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla ja että erilaisia tilanteita ei kohdella samalla tavalla, ellei tällaista eroa voida objektiivisesti perustella (ks. tuomio 19.11.2009, Sturgeon ym., C-402/07 ja C-432/07, EU:C:2009:716, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että asetuksen N:o 261/2004 2 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että lentoa, jonka lähtöpaikka ja kohde ovat lentosuunnitelman mukaiset mutta joka tekee suunnittelemattoman välilaskun, ei voida pitää peruutettuna.

Oikeudenkäyntikulut

28 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 2 artiklan l alakohtaa on tulkittava siten, että lentoa, jonka lähtöpaikka ja kohde ovat lentosuunnitelman mukaiset mutta joka tekee suunnittelemattoman välilaskun, ei voida pitää peruutettuna.

Allekirjoitukset